

legal and linguistic theory as a component of jurisprudence and, accordingly, the perception of law by means of the provisions of legal linguistics is poorly studied.

Emphasis is placed on the fact that legal and linguistic theory, as a component of jurisprudence, provides an understanding of law, legal phenomena and processes by means of the social and cultural context in general and language, in particular, which connects it with theories of law understanding and law enforcement. It is the paradigmatic nature of legal and linguistic theory that allows us to perceive legal phenomena in a new way.

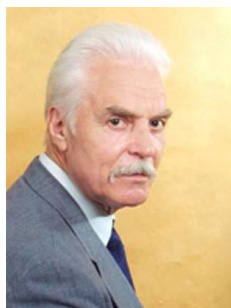
It is emphasized that the legal and linguistic theory of jurisprudence does not consider law separately, language separately, and does not emphasize one of these objects; within it there is a single object - law and language.

It is summarized that in the conditions of postmodern society there is a rethinking of social phenomena, including law. Hermeneutic interpretation becomes crucial epistemological tool of the humanities. In the awareness that legal phenomena and processes are not limited to the text of the legal act, and law is interpreted as an act of speech communication, it is legal linguistics that could become an adequate response to modern challenges.

Keywords: *language of law, law, legal text, understanding of law, legal linguistics.*

УДК 81-2

DOI 10.31733/2078-3566-2021-1-53-60

**Анатолій
ПОПОВСЬКИЙ**[©]
доктор філологічних
наук, професор, за-
служений діяч освіти
України

**Галина
ХМЕЛЬ-ДУНАЙ**[©]
кандидат біологічних
наук, доцент

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕТНІЧНОЇ АВТЕНТИЧНОСТІ СУТНОСТІ ЛЮДИНИ

У статті висвітлено міжетнічні зв'язки українців та литовців з погляду їхнього суспільно-історичного розвитку в плані державотворення, культурно-економічних зв'язків, ролі видатних постатей, особливості лексичних, фольклорних, етноантропонічних чинників, діяльності культурно-ділових центрів, спрямованих на збереження етнічної автентичності в сучасних умовах життєдіяльності.

Ключові слова: *генетична пам'ять, етнічна приналежність, національні товариства, литовсько-українські зв'язки, видатні постаті Литви й України, литовсько-українські мовні особливості, етноантропоніми.*

*Бережи своє рідне, бережи, щоб не забути народу, з
якого ти вийшов. Бережіть свою віру, звичай, свою
мову, і тим збережете національну істоту свою.*

Іван Огієнко

*Тільки б наші діти не розгубили оте святе,
найдорожче, вікозавітне.*

© Поповський А.М., 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8117-2730>

popovskij@i.ua

© Хмель-Дунай Г., 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0220-2744>

k_fv@dduvs.in.ua

Людина не безрідна. Вона спадкоємець віків і віків людського розвитку, розвитку цивілізації.

Все, що було, – наша пам'ять, наше багатство, це зрештою і робить нас людьми.

Той, хто відірвався від свого народу, вмирає ще за життя.
Олесь Гончар

Мова – найважливіший національний ідентифікатор, завдяки якому кожна нація вирізняється з-поміж інших, усвідомлюючи себе самодостатнім та самочинним суб'єктом історії.
Ольга Федик

Постановка проблеми. У часовому просторі людство в процесі історичного розвитку пройшло різні етапи цивілізації, зберігаючи етнічну автентичність або втрачаючи її внаслідок асиміляції іншими етносами. Проблематика еволюції та зміни людського суспільства була й буде важливим об'єктом сучасних наукових досліджень, оскільки міграційний рух з кожним століттям набуває широких розмахів внаслідок військових агресій, економічних, політичних чинників, природних стихій тощо.

Люди мають схожі риси, здібності, можливості, але водночас їх індивідуалізують, роблять «унікальними» їхні споконвічні, зниклі чи генетично закріплені особливості або етнічні характеристики (ознаки). Це дає змогу принаймні поки що спілкуватися, пізнавати мову, культуру, звичаї, традиції, ремесла різних народів нашої планети доти, поки вони не зникли. Якщо зникнуть ці етнічні особливості-ознаки, людство перетвориться на «населення планети Земля».

Зазначені етноознаки швидко зникають у наш час, час економічних, політичних, суспільних негараздів, які штовхають людей до міграції в пошуку кращих умов життя, змушують рятуватися внаслідок міждержавних воєнних конфліктів або ж люди стають «заложниками кохання» через створення шлюбів з представниками інших національностей.

Особливим стає вибір етнічної приналежності в таких змішаних родин. Діти можуть акумулювати в собі національні риси обох батьків, одного з батьків або ж стати прихильниками мови, культури, традицій населення країни, в якій проживає родина. Важко сказати або передбачити, на скільки може стати руйнівним процес зникнення людських етносів.

Опинившись у новому життєвому просторі, люди адаптуються за принципом «найменшого спротиву». А щоб цього не відбувалося, в родині потрібно культивувати виховання підростаючого покоління розповідями про вагомий набуток родоводу, частіше переглядати світлина родичів, прививати любов до історії, мови, звичаїв, фольклору рідного краю і голвне – розкривати джерела свого роду-племени.

Дуже корисним може бути в цій справі людям, що опинилися за межами батьківщини, створювати національні товариства. Такий досвід набуло товариство литовців на українській землі в славному місті Дніпрі. Не важливо, якого віку люди, з якою освітою або на якій роботі вони працюють. Члени родин охоче долучаються до участі в заходах культурного спрямування, вивчають або підтримують знання мови супутника по життю – чоловіка або дружини. Вельми позитивним є процес долучення людей нелитовської національності до діяльності та роботи товариства. Раніше в них був досвід відвідування Литви, співпраці з литовськими науковцями або виробництвами. І тут знов-таки хочеться згадати генетичну пам'ять людського організму: більше п'ятисот років (від XIV ст. з часів Великого Князівства Литовського) корінне населення України мало контакт з цим миролюбним народом в економіці, господарюванні, культурі, мові і в багатьох інших сферах як побутового життя, так і в плані державного співробітництва. Переживало ті суспільні події, що випали на долю литовського народу – боротьба проти агресії Тевтонського ордену (Грюнвальдська битва 1410 р.), селянські повстання, що виникали внаслідок посилення феодальної експлуатації та національного і релігійного гніту, прийняття Люблінської унії 1569 р., впровадження в життя трьох правових законотворчих Литовських статутів: «Старий» (1529), «Волинський» (1566), «Новий» (1588), а також в буремні часи капіталістичного та соціалістичного розвитку.

Метою статті є розгляд трансформаційних процесів збереження етнічної автентичнос-

ті сутності людини в умовах історичного розвитку державотворення Литви і України, які активно продовжують функціонувати у творчій співпраці сучасного сьогодення суверенних держав.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан світового розвитку і соціально-економічні події, віковий статус вносять свої корективи. Пробуджується інтерес не тільки старшого покоління, але й молоді до пошуку родового коріння, аби ліквідувати пустоту в родинному альбомі або мемуарах питомих родоводів. Все частіше до литовського товариства звертаються нащадки давніх литовців з бажанням вивчити мову, основи національних традицій та культури, щоб при зустрічах та при відвідуванні історичної вітчизни отримати контакт-єднання з інформаційною енергетикою пращурів, що має колосальний ефект нестримної життєвої сили.

Генетичний код спонукає об'єднуватися національні меншини й свято дотримуватися джерел свого етносу. На Дніпропетровщині за сприяння обласної державної адміністрації активно функціонують осередки представників різних національностей, серед яких вагоме місце в економічному, науковому, культурному житті України посідає литовський культурно-діловий центр (ЛКДЦ, голова Галина Хмель-Дунай), результати діяльності якого досить детально висвітлені в документальному нарисі «Литовці Дніпропетровщини: історія та сучасність» (за ініціативою Галини Хмель-Дунай, 2018), присвяченому 100-річчю державності Литовської Республіки. Литовсько-українські взаємозв'язки окреслено в трьох самодостатніх і глибоко змістовних розділах: 1. «Ми народилися литовцями – литовцями й будемо». 2. «Сучасні литовці Дніпропетровщини (про членів ЛКДЦ «Гінтарас»». 3. Напрямки роботи ЛКДЦ «Гінтарас» з використанням різноманітних джерел, біографічних матеріалів і розмаїттям світлин життєдіяльності литовців та історичних пам'ятників.

Україна і Литва є давніми й надійними партнерами не тільки в економічному, політичному, науковому та культурному співробітництві – їх об'єднує спільна історія і давні культурні процеси. Ба більше, в сучасних умовах маємо сприятливі можливості для розробки та реалізації спільних проєктів, що мають важливе національно-культурне значення для обох країн.

Творчий потенціал литовців, які стали складовим елементом народонаселення України, простежується на різних етапах історичного розвитку від Великого Князівства Литовського й до нашого часу. Це зокрема історичні постаті литовських князів *Гедиміна* і *Ольгерда*, *Вітовта*, *Януша Радзивіла*, під владою і захистом яких були українські землі (наприклад, Великий князь Литовський Ольгерд у 1362 році звільнив Поділля від влади Золотої Орди) [НУ 5–6]; лейтенант литовського полку *Альбертас Бендікіс* брав участь у військових діях Богдана Хмельницького і дослужився до звання полковника; *Поль Олександр Миколайович* (01.09.1832–7.08.1890) – археолог, меценат, красзнавець, активний громадський діяч, засновник промислового видобування криворізької залізної руди; *Ігнацій Ясюкович* (1847–1914), поляк за походженням, народився в литовському місті Каунасі в родині дрібних землевласників. Закінчив Петербурзький технологічний інститут. Працював на залізничному транспорті в різних містах Російської імперії [4, с. 17, 19]; *Йогансен Майк Гервасійович* (16.10.1895, Литва – 27.10.1937, Харків, розстріляний) – письменник, перекладач, літературознавець, мовознавець-поліглот. *Шкляр Євген* (1884 округ Зарасай – 1941 Каунас) – письменник єврейського походження, газетяр, перекладач. У 1913 році закінчив Катеринославську гімназію. Навчання продовжив у Варшавському університеті, однак закінчив його у Ростові. Під час Першої світової війни мобілізований до російської армії, закінчив військову школу, потім був направлений на Південний фронт. 1920 року повернувся до Литви, де закінчив курси відставних військових. Разом з А. Буховим випускав та редагував газету «Ехо». Протягом 1923–1929 рр. один випускав та редагував «Балтийский альманах», в якому співпрацювали відомі російські письменники, прихильні до прибалтійців (Костянтин Бельмонт, Ігор Северянін та інші), багато місця присвячувалось солідарності та єдності балтійців, водночас широко пропагувалася їхня культура. Шкляр редагував: 1928 – «Газета реклама», «Литовский рынок»; 1930–1932 – «Литовский курьер», 1931 – «Я и Вы»; 1937 – «Восточная Европа» та багато короткочасних видань. Російські вірші почав друкувати 1911 року. Збірки віршів: «Кипарисъ» (1921), «Караван» (1923), «Огни на вершинах» (1923), «Литва, имя золотое» (1926), переклад литовською П. Лаурінайтиса, «Poeta in aeternum» (1935), де є багато поетичних перекладів з литовської на російську. Шкляр у своїх поезіях користувався литовськими мотивами – минулим Литви, її полями, лісами та водоймищами. З життям литовської культури поет був природно поєднаний, у статтях популяризував литовську літературу, відзначав найменші події, наприклад, після смерті Майроніса він надрукував велику статтю:

«Майронис как предтеча литовского ренессанса». Шкляр тісно товаришував з литовськими письменниками, тому був прийнятий до Литовської спілки письменників [4, с. 21–23]. Едуардас Межелайтіс переклав на литовську мову твори Т. Г. Шевченка, а твори самого Межелайтіса широко популяризуються в перекладах українських митців художнього слова.

Як литовців, так і українців різні життєві обставини змушують полишати свою Батьківщину, але й за таких умов не втрачати своєї етнічної приналежності. Свідченням цього є зізнання Габуласа Робертаса – директора ТОВ «Сучасні технології доріг»: *«Ось уже 21 рік очолюю підприємство, яке зарекомендувало себе в дорожній галузі з найкращого боку. І якщо тепер запитати мене, уродженця Литви, який навчався в Литві, Росії та Україні (Києві), а зараз працюю в Україні, де твоя Батьківщина, то напевно злегка задумаюся. Втім про Литву ніколи не забуваю, але цікава робота та й життя в Україні так захопила, що відкрито для себе Україну називаю не інакше, як другою Батьківщиною!»*

ТОВ «Сучасні технології доріг» сьогодні є одним із передових підприємств дорожньої галузі з виробництва водно-бітумних емульсій, що має всі відповідні сертифікати на товар та атестат виробництва. ТОВ «СТД» неодноразово визнано і нагороджено дипломами Всеукраїнського конкурсу «Кращий вітчизняний товар року».

Робертас Габулас нагороджений багатьма орденами Української Православної церкви: кавалер ордена «Князь Володимир», «Миколи Чудотворця» I ступеня, «Преподобного Нестора Літописця» III і II ступеня.

За активну громадську діяльність в Україні першим Президентом України Л. Кравчуком присвоєно звання «Почесний посол України». Невід’ємною частиною активної громадської позиції Робертаса Габуласа є робота в Міжнародному комітеті із захисту прав людини, де він – заступник голови, комісар другого рангу. Головою комітету нагороджений «Золотим знаком пошани». Він – меценат Благодійного фонду «Корона князів Острозьких», який створений у 2016 році за ініціативи Посольства Литви в Україні, і активно реалізує нові перспективи для здійснення державно значущих проєктів, сприяючи розвитку міжнародного співробітництва в культурно-гуманітарній сфері між Україною і Литвою. Мета цього фонду – відтворення культурної спадщини України і Литви, а саме: встановлення надгробного пам’ятника князю Костянтину Острозькому в Успенському соборі Києво-Печерської Лаври, відкриття пам’ятної дошки 2018 р. у Любліні в командуванні об’єднання литовсько-польсько-української бригади; бронзовий барельєф із бюстом князя і пам’ятним написом литовською та українською мовами встановлено на фасаді Свято-Троїцької греко-католицької церкви – одного з найдавніших храмів Литви, збудованого К. Острозьким; до 100-річчя литовської незалежності фондом «Корони князів Острозьких» у Вільнюсі споруджено бронзовий монумент «Витязь свободи», створений в Україні («Творча майстерня Сидорука та Крилова», бронзоліварне виробництво «Саямат») за безпосередньої участі фонду «Корони князів Острозьких» та фонду «Вітіс», Литва [3, с. 368–369].

З Литвою тісно пов’язана доля відомого українського етнографа, академіка *Андрія Митрофановича Лободи* (1871–1931).

Не приховує почуття любові до Литви й український письменник Михайло Чхан, який у складі 25-го полку 4-ї стрілецької дивізії визволяв її від німецьких загарбників і в бою під Паневежисом був тяжко поранений:

О, Литво, ти — королева
Лісової вроди,
Чиста серцем кришталево,
Як озерні води!
Тільки осінь днем багряним
Нагада пожари
І тоді не спиться ранам
І голосять хмари.
І мені стократно сниться
Нічка вереснева:
Кров моя, мов жар-брусниця,
Капає із неба;
Я лежу, а ледь торкаюсь
Світу головою –
Непритомний обіймаюсь
З рідною Литвою (Чхан 2007, 92–93).

У поетичній тканині «Литовських мініатюр» він використовує творчо литовські мовні одиниці: *mergaitė* – дівчина, *ачу* – дякую. У науковій літературі є посилання на схожість мовлення та змісту понять в литовській та українській мовах – приблизно 200 слів, як-от:

Литовські	Вимова	Українські
Galva	Галва	Голова
Agrastas	Аграскас	Агрис
Ūsai	Усай	Вуса
Virvė	Вірве	Вірвовка, мотузка
Basas	Басас	Босий
Barzda	Барзда	Борода
Gruodis	Груодіс	Грудень
Lapkritis	Лапкритіс	Листопад
Šienas	Шенас	Сіно
Meišas	Мейшас	Мішок
Perkunas	Перкунас	Перун
Burokas	Бурокас	Буряк
Bulvės	Бульвєс	Бульба, картопля
Kilimas	Кілі мас	Килим
Čabanas	Чабанас	Чабан
Kapas	Капас	Капище, могила
Grėblys	Гребліс	Граблі
Nuometas	Нуометас	Намітка

У наведених мовних одиницях, які в обох мовах мають спільне поняття, але обрамлені ефонікою етнічної автентичності мовлення і орфографії. Наявні відмінності – це результат тривалої мовної трансформації, який вартий наукового дослідження литовських і українських лінгвістів.

Аналогічні явища спостерігаються і в литовських прислів'ях (див. табл., де подано литовські зразки та їх переклад, а курсивом – українські).

PATARLĖS	ПРИСЛІВ'Я
Blogas paukštis, kuris savo lizdą teršia	Поганий птах, який в своєму гнізді смітить / <i>Де хата не метена, там дівка не плетена (ПП 2008, 47)</i>
Savam krašte ir saulė šviesiau šviečia	В своєму краю і сонце світить яскравіше / <i>У чужій стороні не так світить сонце; Свій край, як рай, а чужа країна, як домовина (ПП 2008, 293); Всюди добре, а дома найліпше (ПП 2008, 49)</i>
Stori marškiniai, bet savi	Товста (важка) сорочка, але своя / <i>Кожному своя сорочка ближча до тіла (ПП 2008, 111)</i>
Ką išmoksi – ant pečių nenešiosi	Чому навчишся – на плечах не будеш носити / <i>Чого навчився, того за плечима не носить (УПП 1976, 90)</i>
Mokslo šaknys karčios, bet vaisiai saldus	Корінь знань гіркий, але плоди солодкі / <i>Знання злодій не вкраде, в огні не згорить і в воді не втоне (УПП 1976, 91)</i>

Paklausai kalbos – karvalėlis, paziūri darbų – vilko dėdė	Послухаєш розмову – голубок, подивившись на роботу – дядько вовку / <i>Розмова про мед, а справи гіркі, як полин (ПП 2008, 188)</i>
Savam krašte ir žiema maloni	В своїй країні й зима мила / Чуже чужим і пахне (ПП 2008, 254)
Savas kampelis daug vertas	Свій куток багатого вартий / <i>Свій сухар смачніший від чужих пирогів (ПП 2008, 254). Своя хата не ворог – коли прийдеши, прийме (УПП 1976, 61)</i>
Visur gražu, tik svetur neramu	Скрізь добре, тільки на чужині не спокійно / <i>Там добре, де нас нема (ПП 2008, 203)</i>
Svetimi dūmai akis graužia	Чужий дим очі виїдає / <i>Свою кишеню май, а в чужу не заглядай (ПП 2008, 259)</i>
Su melu nueisi, tik atgal negrįši	З брехнею підеш, тільки назад не повернешся / <i>Брехнею увесь світ перейдеши, але назад не вернешся (ПП 2008, 208)</i>
Kitiems nepadėsi – nepadės niekas ir tau	Іншому не допоможеш – і тобі ніхто не допоможе / <i>Добре роби – добре й буде (ПП 2008, 203); Коли люди до тебе добрі, то й будь до них ще ліпший (УПП 1976, 150)</i>
Kas kitus peikia, tasai sau kenkia	Хто інших лає, тільки собі робить шкоду / <i>Лає, на чім світ стоїть (ПП 2008, 244). Лагідні слова роблять приятелів, а гострі слова – завятих ворогів (ПП 2008, 230)</i>

То ж не випадково серед прізвищевих назв на всій території України досить поширеними є ті, які виникли на основі загальноживаного слова-етноніма литвини [14, с. 494], яким називали прибульців з Литви: *Литва, Литвак, Литван, Литвинський, Литвицький, Литвінський, Литвінчук, Литвіцький, Литовець, Литовський, Литовчук, Литовицук* [13, с. 211–212]; *Литвай, Литвак, Литвинчин, Литвинчук*, [20, с. 340]; *Литвин, Литвинець, Литвинченко, Литвинюк, Литвицький, Литовчук* [9, с. 144; 17, с. 721]; *Литвиненко, Литвинов, Литвінов* [39, с. 12, 130; 5, с. 481–482], *Литвин, Литвинено, Литвинець, Литвинів, Литвинко, Литвинцев, Литвішко, Литвяк, Литович, Литовка, Литовкін, Литовських, Литовченко, Литошенко* [10, с. 18–19; 18, с. 229]; *Литвицко, Литвяченко* [8, с. 221]; *Литвищенко* [1, с. 195], а також використовувалися як псевдоніми та криптоніми послами: *Литвин Михалон* – псевдонім Михайла Тишкевича – литовського посла до Криму бл. 1538–40 р. [4, с. 15], письменниками: *Литвин А. Р.* – Римша Андрій, *Литвин Максим* – Гехтер Максим, або навпаки – *Литвин С.* Псевд.: **Гарбузенко Грицько**; *Литвинишин Станіслав.* Псевд. **Litwin**; *Литвинова Пелагія Яківна.* Псевд.: **Л – вой П**; *Литвинович Михайло.* Псевд.: **М. Л.**; *Литвинович Спиридон.* Псевд.: 1) **С.Л.**; 2) **Л. S.**; *Литвинович Ярослав.* Псевд. **1) Лит., Я.**; **2) Ял.** [2, с. 496–497]; воїнами ОУН–УПА: *Литвин* – Горбач Іван, *Литвинець* – 1. (т. 4.233) чи навпаки: *І. Литвиненко* – псевд. Дмитренко; *Литвиненко Богдан* – псевд. Доля; *І. Литвиненко* – псевд. Кара; *Литвин Микола* – псевд. Колос; *Литвинець Микола* – псевд. Комар та ін. [11, с. 120, 125, 172, 188–189, 223]. Побувають вони і в українських прізвищах, як-от: **Литва́,** и, ж. (він) – від прізвища **Литвин** (Авг.), **Литвин**, а, ч. – від прізвища **Литвинов** (Розум.), **Литя**, і, ч. від такого самого прізвища (ВільнВ) [19, с. 252]; **Литвин** [л'ітв'ін] жителі н. пп Березовичі В-В В: від прізвища **Литвинчук**; Ратне В; від прізвища **Литвінчук**; **Литвини** [л'ітв'іні] прізвища жителів Північного Підляшшя [12, с. 144].

Крім цього типу українських прізвищ з компонентом *литв-* у довідковій, науковій літературі та засобах масової інформації наявні суто литовські антропоніми, наприклад: «Археологи, котрі обстежували місце знахідки монет «Городоцького скарбу» під керівництвом *Андрія Петраускаса*, віднайшли невідоме раніше місто часів Київської Русі (Укр. радіо, 27.11.2020). Надзвичайний та Повноважний Посол Литви *М. Януконіс* з ректором Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ *А. Є. Фоменком* відкривають центр «Литовського права», м. Дніпро, лютий 2018 року.

Вікторас Іоно Токаріс народився у Вільнюсі, закінчив школу. Вступив до Віль-

носького інженерно-будівельного інституту. Працював у Міністерстві автомобільного транспорту у Вільнюсі. У 30 років зустрів українку і переїхав до України [4, с. 108]. Варто було б дослідити історію входження литовських прізвищ на всій території України й видати Словник литовських антропонімів, а в Литві – Словник українських антропонімів.

Висновки. Отже, питання збереження етнічної ідентичності лишається вельми важливим чинником сучасних глобалізаційних процесів і потребує ґрунтовного вивчення його вагомих суспільних особливостей, які формують взаємоповагу, творчу співпрацю і високу духовну культуру міжетнічних стосунків, що протистоятиме розбрату, ворожнечі і агресивним намірам між представниками різних національностей нашої планети.

Список використаних джерел

1. Горпинич В. О., Корнієнко І. А. Антропонімія Дніпровського Припоріжжя і суміжних регіонів України : Монографія. 2-ге вид., доп. й випр. Дніпропетровськ ; Миколаїв : Вид-во «КВІТ», 2012. 232 с.
2. Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI-XX ст.). Київ : Наук. думка, 1969. 558 с.
3. Золотий фонд нації. Українці: творчість, інновації, інвестиції / Упоряд. В. В. Болгов. Київ : Українська конфедерація журналістів, 2019. – 412 с.
4. Литовці Дніпропетровщини: історія та сучасність: документальні нариси. Київ : Вид-во «Фенікс», 2018. 120 с.
5. Новикова Ю.М. Практичний словозмінно-орфографічний словник прізвищ Центральної та Східної Донеччини ; під ред. проф. Т. Ю Ковалевської та проф. І. Є. Намакштанської. Донецьк: «Вебер» (Донецька філія), 2007. 996 с.
6. Невідома Україна / Уклад. Святослав Вербич. Київ : Арій, 2020. 272 с.
7. Прислів'я та приказки / Упоряд., передм. М. Дмитренко. Київ : Видавець Микола Дмитренко, 2008. 312 с.
8. Падалка Р. М. Динаміка прізвищ Донецької Слов'янщини. Київ ; Дніпропетровськ : АНВОУ, 2010. 276 с.
9. Редько Ю. К. Довідник українських прізвищ. Київ : Рад. шк., 1968. 256 с.
10. Глуховцева К. Д., Глуховцева І.Я., Леснова В.В Словник прізвищ жителів Луганщини : у 2-х т. ; за ред. проф. К. Д. Глуховцевої. Луганськ : Вид-во ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2011.
11. Павликівська Н. Словник псевдонімів ОУН-УПА. Вінниця : О. Власюк, 2007. 440 с.
12. Словник прізвищ північно-західної України : у 3-х т. Т. 2 / Упоряд. Г. Л. Аркушин. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. 456 с.
13. Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини): 30 000 прізвищ / уклад. Н. Д. Бабич [та ін.]. Чернівці : Букрек, 2002. 424 с.
14. Словник української мови в 11-и т. ; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1970-1980.
15. Українські прислів'я та приказки / Упоряд. Михайло Пазяк. Київ : Дніпро, 1976. 214 с.
16. Українське радіо.
17. Українська фольклористична енциклопедія : у 2-х т. / Упоряд., наук. ред., д-р філол. наук, проф. М. К. Дмитренко. Київ : Вид-во «Сталь», 2018, 2020.
18. Фаріон І. Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII – початку XIX століття (з етимологічним словником). Львів : Літопис, 2001. 371 с.
19. Чабаненко В. Прізвиська Нижньої Наддніпрянщини : у 2-х кн. Запоріжжя : [Б. в.], 2005. Кн. 1. – 260 с.
20. Чучка Павло. Прізвища Закарпатських українців. Історико-етимологічний словник. Львів : Світ, 2005. 704 с.
21. Литовські мініатюри // Чхан М. А. Вибране. Дніпропетровськ : ВАТ «Дніпрокнига», 2007. 407 с.

References

1. Horpynych, V. O., Korniyenko, I. A. (2012) Antroponimiya Dniprovs'koho Pryporizhzhya i sumizhnykh rehioniv Ukrainy [Anthroponymy of the Dnieper Coast and adjacent regions of Ukraine] : Monohrafiya. 2-he vyd., dop. y vypr. Dnipropetrovs'k ; Mykolayiv : Vyd-vo «KVIT». 232 s.
2. Dey, O. I. (1969) Slovyuk ukrayins'kykh psevdonimiv ta kryptonimiv (XVI-XX st.) [Anthroponymy of the Dnieper Coast and adjacent regions of Ukraine]. Kyiv : Nauk. dumka., 558 s.
3. Zoloty fond natsiyi. Ukraintsi: tvorchist', innovatsiyi, investytsiyi [The Golden Fund of the Nation. Ukrainians: creativity, innovation, investment] / Uporyad. V. V. Bolhov. Kyiv : Ukrayins'ka konfederatsiya zhurnalistiv, 2019. – 412 s.
4. Lytovtsi Dnipropetrovshchyny: istoriya ta suchasnist': dokumental'ni narysy [Lithuanians of Dnipropetrovsk region: history and modernity: documentary essays]. Kyiv : Vyd-vo «Feniks», 2018. 120 s.

5. Novykova, Yu. M. (2007) *Praktychnyy slovozmynno-orfohrafichnyy slovnyk prizvyshch Tsentral'noyi ta Skhidnoyi Donechchyny* [Practical word-change and spelling dictionary of surnames of Central and Eastern Donetsk region] ; pid red. prof. T. Yu Kovalevs'koyi ta prof. I. Ye. Namakshants'koyi. Donets'k: «Veber» (Donets'ka filiya). 996 s.
6. Nevidoma Ukrayina [Unknown Ukraine] / Uklad. Svyatoslav Verbych. Kyiv : Ariy, 2020. 272 s.
7. Pryslyv'ya ta prykazky [Proverbs and sayings] / Uporyad., peredm. M. Dmytrenko. Kyiv : Vydavets' Mykola Dmytrenko, 2008. 312 s.
8. Padalka, R. M. (2010) *Dynamika prizvyshch Donets'koyi Slov'yanshchyny* [Dynamics of surnames of Donetsk Slovyansk region]. Kyiv ; Dnipropetrovs'k : ANVOU. 276 s.
9. Red'ko, Yu. K. (1968) *Dovidnyk ukrayins'kykh prizvyshch* [Handbook of Ukrainian surnames]. Kyiv : Rad. shk.. 256 s.
10. Hlukhovtseva, K. D., Hlukhovtseva, I. Ya., Lyesnova, V. V (2011) *Slovnyk prizvyshch zhyteliv Luhanshchyny* [Dictionary of surnames of Luhansk region] : u 2-kh t. ; za red. prof. K. D. Hlukhovtsevoyi. Luhans'k : Vyd-vo DZ "LNU imeni Tarasa Shevchenka".
11. Pavlykivs'ka, N. *Slovnyk psevdonimiv OUN-UPA* [Dictionary of pseudonyms OUN-UPA]. Vinnytsya : O. Vlasyuk, 2007. 440 s.
12. *Slovnyk prizvys'k pivnichno-zakhidnoyi Ukrayiny* [Dictionary of nicknames of north-western Ukraine] : u 3-kh t. T. 2 / Uporyad. H. L. Arkushyn. Luts'k : RVV «Vezha» Volyn. nats. un-tu im. Lesi Ukrainky, 2009. 456 s.
13. *Slovnyk prizvyshch: praktychnyy slovozmynno-orfohrafichnyy (na materialy Chernivechchyny)* [Dictionary of surnames: practical word-change-spelling (on the material of Chernivtsi region)]: 30 000 prizvyshch / uklad. N. D. Babych [ta in.]. Chernivtsi : Bukrek, 2002. 424 s.
14. *Slovnyk ukrayins'koyi movy* [Dictionary of the Ukrainian language] v 11-y t. ; za red. I. K. Bilodida. Kyiv : Nauk. dumka, 1970-1980.
15. *Ukrayins'ki pryslyv'ya ta prykazky* [Ukrainian proverbs and sayings] / Uporyad. Mykhaylo Pazyak. Kyiv : Dnipro, 1976. 214 s.
16. *Ukrayins'ke radio* [Ukrainian radio].
17. *Ukrayins'ka fol'klorystychna entsyklopediya* [Ukrainian folklore encyclopedia] : u 2-kh t. / Uporyad., nauk. red., d-r filol. nauk, prof. M. K. Dmytrenko. Kyiv : Vyd-vo «Stal'», 2018, 2020.
18. Farion I. *Ukrayins'ki prizvyshchevi nazvy Prykarpats'koyi L'vivshchyny naprykintsi XVIII – pochatku XIX stolittya (z etymolohichnym slovnykom)* [Ukrainian surnames of Prykarpattia Lviv region in the late XVIII - early XIX centuries (with etymological dictionary)]. L'viv : Litopys, 2001. 371 s.
19. Chabanenko V. *Prizvys'ka Nyzhn'oyi Naddniprovyanshchyny* [Nicknames of the Lower Dnieper region] : u 2-kh kn. Zaporizhzhya : [B. v.], 2005. Kn. 1. – 260 s.
20. Chuchka Pavlo. *Prizvyshcha Zakarpats'kykh ukrayintiv. Istoryko-etymolohichnyy slovnyk* [Surnames of Transcarpathian Ukrainians. Historical and etymological dictionary]. L'viv : Svit, 2005. 704 c.
21. *Lytovs'ki miniatyury* [Lithuanian miniatures] // Chkhan M. A. Vybrane. Dnipropetrovs'k : VAT «Dniproknyha», 2007. 407 s.

SUMMARY

Anatoliy M. Popovskyy, Halyna M. Khmel-Dunay. On the issue of preserving ethnic authenticity.

The article highlights the interethnic relations of Ukrainians and Lithuanians. It is implemented from the point of view of their socio-historical development in terms of state creation, cultural and economic ties, the role of prominent figures, features of lexical, folklore, ethno-anthroponymic factors, and the activities of cultural and business centers aimed at preserving ethnic authenticity in modern living conditions.

The aim of the article is to consider the transformational processes of preserving the ethnic authenticity of the human essence in the context of the historical development of statehood in Lithuania and Ukraine, which continue to function in the creative cooperation of modern sovereign states. Ukraine and Lithuania are long-standing and reliable partners not only in economic, political, scientific and cultural cooperation - they are united by a common history and ancient cultural processes. In Dnipropetrovsk region, with the assistance of the regional state administration, centers of representatives of different nationalities are actively functioning, among which the Lithuanian cultural and business center takes an important place in the economic, scientific and cultural life of Ukraine.

It has been concluded that the issue of preserving ethnic identity remains a very important factor in modern globalization processes and requires a thorough study of its important social features that form mutual respect, creative cooperation and a high spiritual culture of interethnic relations that will oppose discord, enmity and aggressive intentions between representatives of different nationalities of our planet.

Keywords: *genetic memory, ethnicity, national societies, Lithuanian-Ukrainian relations, prominent figures of Lithuania and Ukraine, Lithuanian-Ukrainian language features, ethnoanthroponyms.*